

МЕДИЕН ЕЗИК И СТИЛ: ТЕОРИЯ И СЪВРЕМЕННИ ПРАКТИКИ

СН: 114458

Андреана Ефтимова

МЕДИЕН ЕЗИК И СТИЛ: ТЕОРИЯ И СЪВРЕМЕННИ ПРАКТИКИ

Трето преработено издание

НЕ СЕ ИЗНАСЯ

София • 2024

Университетско издателство „Св. Климент Охридски“

11 93650

07

3
13.2

БИБЛИОТЕКА - УНСС

Инв. №

120000133634

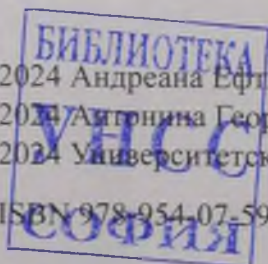
133636

© 2024 Андреана Ефимова

© 2024 Ангелина Георгиева, дизайн на корицата

© 2024 Университетско издателство „Св. Климент Охридски“

ISBN 978-954-07-5919-7

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОДНИ ДУМИ	9
1. НАЦИОНАЛЕН ЕЗИК. РАЗНОВИДНОСТИ	13
1.1. Книжовноезикова формация. Граматични, правописни, правоговорни и пунктуационни норми	17
1.1.1. Същност на книжовния език	17
1.1.1.1. Понятията узус – норма – кодификация	20
1.1.1.2. Кодификационни документи	23
1.1.2. Книжовен език. Фонетична система и връзката ѝ с правоговорната книжовна норма	24
1.1.2.1. Звук	24
1.1.2.1.1. Видове гласни звукове	24
1.1.2.1.1.1. Промени на гласните звукове в думата	25
1.1.2.1.1.2. Променливо Я	25
1.1.2.1.1.3. Поява и изчезване на гласни	27
1.1.2.1.1.4. Премятане на звукове – групи -ЪР-/-РЪ-; -ЪЛ-/-ЛЪ-	27
1.1.2.1.1.5. Изпадане на звука Ъ	28
1.1.2.1.1.6. Акцентни дублети	28
1.1.2.1.2. Видове съгласни звукове	29
1.1.2.1.2.1. Промени на съгласните	29
1.1.2.1.2.2. Отпадане на съгласни от някои наставки	30
1.1.2.1.2.3. Промени в изговора на сонорната съгласна Л	30
1.1.3. Книжовен език. Морфологична система и връзката ѝ с правописната книжовна норма	31
1.1.3.1. Морфема	31
1.1.3.1.1. Видове морфеми	31
1.1.3.1.2. Морфема и сричка	32
1.1.3.2. Части на речта	33
1.1.3.2.1. Имена	35
1.1.3.2.1.1. Съществително име	35
1.1.3.2.1.1.1. Видове съществителни имена	35
1.1.3.2.1.1.2. Употреба на главни и малки букви при съществителните имена	35
1.1.3.2.1.1.3. Слято, полуслято и разделно писане на съществителните имена	38

1.1.3.2.1.1.4. Граматически категории на съществителното име....	40
1.1.3.2.1.1.4.1. Род и число на съществителното име	40
1.1.3.2.1.1.4.2. Бройна форма за множествено число на съществителните имена от мъжки род	42
1.1.3.2.1.1.4.3. Определеност (членуване).....	44
1.1.3.2.1.1.4.4. Звателни форми.....	46
1.1.3.2.1.2. Прилагателно име.....	47
1.1.3.2.1.2.1. Видове прилагателни.....	47
1.1.3.2.1.2.2. Прилагателните с наставки -ичен и -ически	48
1.1.3.2.1.2.3. Образуване на прилагателните имена	48
1.1.3.2.1.2.3.1. Слято, полуслято и разделно писане на сложните прилагателни имена	50
1.1.3.2.1.2.4. Род и число на прилагателното име	52
1.1.3.2.1.2.5. Членуване	52
1.1.3.2.1.2.6. Степенуване	52
1.1.3.2.1.3. Числително име	53
1.1.3.2.1.3.1. Видове числителни имена.....	53
1.1.3.2.1.3.2. Род, число, членуване на числителните имена	55
1.1.3.2.1.3.3. Образуване на други видове числителни и на други части на речта от числителни бройни имена	56
1.1.3.2.1.4. Местоимения.....	56
1.1.3.2.1.4.1. Видове местоимения	57
1.1.3.2.1.4.1.1. Лични местоимения.....	57
1.1.3.2.1.4.1.2. Притежателни местоимения.....	58
1.1.3.2.1.4.1.3. Възвратни местоимения.....	58
1.1.3.2.1.4.1.4. Показателни местоимения	60
1.1.3.2.1.4.1.5. Въпросителни, относителни, неопределителни, отрицателни, обобщителни местоимения	61
1.1.3.2.1.5.2. Видове глаголни форми.....	64
1.1.3.2.1.5.3. Образуване на глаголи.....	64
1.1.3.2.1.5.4. Лични глаголни форми	65
1.1.3.2.1.5.4.1. Лице и число на глагола.....	65
1.1.3.2.1.5.4.2. Спрежение на глаголите.....	66
1.1.3.2.1.5.4.3. Вид на глагола.....	66
1.1.3.2.1.5.4.3.1. Видообразуване	67
1.1.3.2.1.5.4.3.2. Видови двойки	68
1.1.3.2.1.5.4.4. Време и залог на глагола.....	69
1.1.3.2.1.5.4.4.1. Време на глагола.....	69
1.1.3.2.1.5.4.5.1. Изявително (индикатив) и преизказно (коментатив) наклонение	72
1.1.3.2.1.5.4.5.2. Повелително наклонение (императив)	74
1.1.3.2.1.5.4.5.2.1. Прости повелителни форми.....	75

1.1.3.2.1.5.4.5.2.2. Сложни повелителни форми.....	75
1.1.3.2.1.5.4.5.2.3. Отрицателни повелителни форми.....	76
1.1.3.2.1.5.4.5.3. Условно наклонение (кондиционал)	76
1.1.3.2.1.5.4.5.3.1. Видове форми на условното наклонение	76
1.1.3.2.1.5.5. Нелични глаголни форми	76
1.1.3.2.1.5.5.1. Причастия и деепричастие.....	77
1.1.3.2.1.5.5.2. Отглаголни съществителни	78
1.1.3.2.1.5.5.3. Остатъци от инфинитив	78
1.1.3.2.1.6. Наречие.....	78
1.1.3.2.1.6.1. Видове наречия	79
1.1.3.2.1.7. Предлог.....	80
1.1.3.2.1.7.1. Видове предлози	80
1.1.3.2.1.8. Съюз.....	81
1.1.3.2.1.8.1. Видове съюзи	81
1.1.3.2.1.8.1.1. По състав и произход	81
1.1.3.2.1.8.1.2. По значение	82
1.1.3.2.1.9. Частица	83
1.1.3.2.1.9.1. Видове частици.....	83
1.1.3.2.1.10. Междуметие	84
1.1.3.2.1.10.1. Видове междуметия.....	84
1.1.4. Книжовен език. Словообразователни модели	85
1.1.5. Книжовен език. Синтактични правила	
и връзката им с пунктуационната норма.....	88
1.1.5.1. Видове изречения	88
1.1.5.1.1. Просто изречение.....	88
1.1.5.1.1.1. Съчинително и подчинително свързване в простото	
изречение.....	88
1.1.5.1.1.3. Части на простото изречение.....	89
1.1.5.1.2.1.2.2. Видове сложни съставни изречения	96
1.1.5.1.2.1.3. Сложно смесено изречение	97
1.1.5.2. Пунктуация при простото и сложното изречение	98
1.1.6. Книжовен език. Лексикална система и фразеология	101
1.1.6.1. Лексикално значение на думата.....	101
1.1.6.2. Фразеология	102
1.2. Диалектни формации.....	104
1.2.1. Териториални диалекти. Характеристика и употреби.....	104
1.2.1.1. Характеристика на териториалните диалекти	
според двудялбата им.....	104
1.2.1.2. Измерване на атитюдите към диалектите	106
1.2.2. Социални диалекти	109
1.2.2.1. Професиолекти	111
1.2.2.2. Сленгови варианти	115

2. ТЕКСТ И СТИЛ	121
2.1. Текстът като обект на езиков анализ	121
2.1.1. Членение на текста.....	123
2.1.2. Алгоритъм за редактиране на текста.....	131
2.2. Стилистиката като езиковедска дисциплина	132
2.2.1. Основни понятия и категории на функционалната стилистика.....	134
2.2.1.1. Стилотворни фактори.....	137
5.1.1.2. Понятието за функционален стил. Обща характеристика.....	138
5.1.1.3. Функционален стил – дефиниция и структура.....	140
5.1.1.4. Медийният език в най-новата ни история.....	141
5.1.2. Основни понятия и категории на конотативната стилистика	150
5.1.2.1. Конотативни функции на звуковите конфигурации в текста	150
2.2.2.2. Конотативни функции на елементите от морфологичното равнище на езика	153
5.1.2.3. Конотативен потенциал на синтактичното равнище на езика ...	155
5.1.2.4. Конотативни функции на лексиката	156
5.1.2.4.1. Отношения между думите	156
5.1.2.4.2. Типове лексикални единици в зависимост от фреквентността им.....	158
2.2.2.4.3. Лексиката откъм сфера на употреба	160
5.1.2.4.4. Състав на лексиката откъм произход.....	162
5.1.2.4.5. Отношение към чуждите думи.....	170
5.1.3. Стилистични фигури и тропи	171
5.1.4. Лингвостилистичен анализ. Стилистични грешки и ефекти	178
5.1.4.1. Типология на стилистичните грешки	178
5.1.4.2. Стилистичен ефект.....	182
Библиография	183
6. СЕМИНАРНИ МАТЕРИАЛИ И ТЕСТОВЕ	190
6.1. Семинарни материали	190
3.2. Тестове	250
ТЕРМИНОЛОГИЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ.....	281